

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 33.

15. (2.) августа 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Излази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Излази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Његово Величанство убојним силама против Италије.

Из стана ратних дописника јавља се, да је Његово Величанство цар и краљ благоизволио премилостиво управити Превишње ручно писмо заповеднику на југо-западном фронту, Његовој ц. и кр. Висости прејасном господину генералу-пуковнику надвојводи Евгену заједно са војном и морнаричком заповеди. Ручно писмо гласи:

Драги мој нећаче, надвојводо Евгене!

Вашој милости предајем једну војну и морнаричку заповед, издану данашњим даном, и подељујем Вама, прокушаном војековођи јунака, што се бију против Италије, војни крет за заслуге првога разреда са ратним украсима. Као што сте поуздање, којим сам Вама предао заповедништво над свим храбрим ратницима, у свему оправдали, исто тако Вам је и пошло за руком, да осигурате себи безуветну пожртвовност Ваших подложених. Оваково водство, које је свесно свога циља, заједно са ванредним четама јамчи божјом помоћу за коначни успех.

ФРАНЦ ЈОСИФ с. р.

Дневна заповед војсци и морнарици.

Дневна заповед војсци и морнарици гласи :

Мојим убојним силама, што се бију против Италије!

Од више седмица натраг стојите Ви, ваљани јунаци из свију крајева монархије, у тешком боју против непријатеља, који је својим бројем куд и камо јачи од Вас, Вођа и момчад свих степена, стари мужеви и млађани борци такме се о јунаштво, не обазирући се на смрт. На горским висинама, у теготним крајевима Крша и на мору ви чините дела, достојна ваших предака, који су истог непријатеља надбијали и победили. Његову умишљеност, да ће, пославиши у бој велике силе, лако продрети у љубљену нашу домовину, Ви сте уништили. Још Вас чека по који тешки час. Но ако тако ванредне чете, тако изврсно вођене, надахнуте правим одушевљењем, упиру најбоље своје силе, онда ће се моћи свладати најтеже задаће, Вама на част, а домовини на спас. Препуна срца захвалности и ја се сећам Ваших сјајних бојних дела. Сва у чуду гледа домовина на своје јуначке синове на копну и на мору. Пуна поуздања гледа у Вас, у вечну стражу на југо-западу.

Дано у Бечу, 29. јула 1915.

ФРАНЦ ЈОСИФ с. р.

Надвојвода Фридрих поводом краљеве дневне заповеди.

Из стана ратних дописника јавља се још и ова вест :

Његова ц. и кр. Висост прејасни господин врховни заповедник аустро-угарске војске, генерал-фелдмаршал надвојвода Фридрих управио је поводом премилостивог ручног писма и одликовања надвојводи Евгену као заповеднику убојних сила на југо-западном фронту ову брзојавку :

«Поносом радошћу прихваћа читава војска и морнарица премилостиве речи нашег највишег војног заповедника, управљене верној стражи на југо-западу. Дирнут у свом срцу, честитам свим убојним силама у боју против Италије на овом Превишњем признању за њихова удивљења вредна дела, искрено се радујући, да су ванредне заслуге Ваше ц. и кр. Висости, као победоносног војсковође храбрих јунака, награђене Превишњим одликовањем војног крета за заслуге првога разреда са ратним украсом.

Маршал надвојвода Фридрих.»

Наша друга војска.

Наша прва војска побеђује непријатеље славно. Брига и страховање, молитва и радост на дому оставших отаца и матера, дедова и баба, деце и девојака прати је по врлетним и равним бојиштима, кроз свеколике грозоте и опасности ратничкога живота.

Друга наша војска јесу свиколици дома оставши. Старци, жене, девојке и деца. Она прва војска добила је за своја јуначка прегнућа често пута краљево признање. Диви јој се цео свет. Ова друга војска војује без оружја, те је природно да не може ни да добије ни признања ни одликовања. Тачно вршење дужности и не добија одликовање. Али кад ко чини и више него што му је у дужности, ваља да му се поклонимо, да му речемо нек му је част, нек му је хвала!

Ми другога признања немамо него лепу реч. Ево ћемо ту своју реч да овековечимо у овоме скромноме листу па нека знају и наши потомци и нека казују после с колена на колена: «Наши су предци, оставши у другој години великога ратовања овде на домаћем огњишту, у огромној економској борби, надчовечним трудом својим, извојевали отаџбини својој славну победу!»

Језгре те чете друге домаће војске чине жене наших земљорадника, наше ратарке. Нека се дакле чује по свим нашим селима, у свакој кући, па и у оној најмањој колебици: еко-

номски рат извојевале су наше вредне и честите ратарке!

Женски ручни рад вредео је вазда много и у мирно доба. Али од како је ове наше државе, тога ваљда још никада није било: да сав рад у пољу, на њиви спадне на слабу жену, да она оре и сеје, да коси и жање, да вози и да врше. За тај тежак, често пута и претежак посао, ваљале су увек снажне мушке мишице. Женска рука је ту само кашто помагала, везала, додавала, једном речи испомагала. Чудимо се и чудимо се још за дуго: како је сада слаба старачка, женска и детиња рука могла и умела да посвршује свеколике па и оне тешке и најтеже пољске радове — истина са ужасним трудом, али исто онако као што им је некад посвршавала чврста мушка рука. Жетва је била ове године ужасно тешка; радило се вољно, истрајно али не онако весело као некада. Осим препеличне песме, тешко да је игде певало јасно девојачко грло. Ко косом замахује — томе није до певања. Кад одахне, цури му зној са уморна чела, лице му гори као да је све у пламену а кроз цео живот пролазе жмарци баш као да је у грозници. Бивало је местимице, да су не само наше миле ратарке, него да су и госпође засукале рукаве па руковедале, па чак и млади попови подвили своје мантије те напоредо са старцима обарали жито по својим њивама.

Уверени смо, да ће се наћи даровитих и вештих сликара, који ће у низу лепих истинитих слика овековечити разне призоре и из овога

нашега данашњег економскога ратовања. Можда ће и нама бити могућно да изнесемо коју од тих лепих слика и пред своје читаоце. За сада хоћемо само да прибележимо у овоме нашем ратарском листу: да је у овоме нашем економском ратовању наше женскиње, старо и младо, стојало у првим редовима, да је вољно и одушевљаоо, истрајно и неуморно замењивало мушку снагу. Тим заменицама очева, мужева и браћа, нека је слава и хвала и данас па до века!

Још није сав пољски рад довршен. Жетву ваља увести, саденути и оврћи — послови тешки па и претешки! Па кад и то буде, с Божјом помоћи савладано и готово, ваља ће истом онда стрњике преорати па после јесење усеве посејати, кукурузе обрати и ољуштити.

Но кад је Бог помогао овој нашој првој војсци на ратиштима да се она из дана у дан све то већом славом увенчава — помолимо се Богу: да помогне и овој нашој истина већ и уморној али још увек чилој и снажној другој, домаћој војсци: да буде истрајношћу и вредноћом својом достојна оне наше прве јуначке војске!

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

Новије владине наредбе.

Угарска Влада издала је ових дана више изнимних наредба, којима садржај овде доносимо:

Права економских чиновника.

Наредба министра-председника бр. 1380/1915. одређује право господарствених чиновника, који су позвани у војну службу, према њиховим послодавцима. Ако такав чиновник остане преко три месеца у војној служби, не може од поседника искати исплату својих берива преко прва три месеца, али његова породица остаје даље у поседу стана, врта, стоке и утаначенога горива, док евент. друге депутате прима половицом. Ако све то породица прима у новцу, има право на половицу, дотично трећину износа. Потпоре, које држава даје породицама ратника, могу се урачунати у овај износ, што га поседник мора плаћати породици свога чиновника. Поседник се еме у смислу зак. чл. 27. од 1900. послужити правом отказа, ако је чиновник преко три месеца у ратној служби, али његова породица ужива диље горе споменуте бенефиције за време читавог рата. Наредба нема повратне снаге, а вреди од дана публикације.

Забрана силовитих пића.

Наредбом министра за унутрашње послове овлашћују се начелници, дотично жуп. надсолгабирови, да могу на захтев војних заповедништва у појединим градовима и опћинама забранити за становито време де-

Од Горлице — до Јарослава: Поштанска кола немачког гардијског војног збора.

тајну продају жестоких пића. Уток није допуштен проти забрани, али ако је проведба таквог захтева војних области непроведива, имаде се министар о том сместа писмено или брзојавно обавестити.

Подизање улога.

Кад је расписан други угарски ратни зајам, могао је сваки уложитељ из уложних новчаних завода за набаву зајмовних обвезница подићи 25 % свога тадашњег улошка, али највише 25 % оне своте, коју је на зајам уписао. Новом наредбом министра-председника, која је ових дана обнародована, одређује се, да сваки уложитељ може од свога улошка у новчаним заводима, почевши од 1. септембра о. г., подићи даљих 25 % унисане своте, и то за отплату ломбардног зајма, што га је за набаву зајмовних обвезница склопио. Уложни завод дужан је дотичну своту дозначити заводу или тврдки, где је ломбардни зајам склопљен.

(Продужићемо!)

Мађарска Газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земаља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Наредба

министра пољопривреде

Кр. угарско министарство пољопривреде издало је следеће наредбе:

Економска књижница у
Будапешти.

Преузвишени госп. барон Имре Гилањ, министар пољопривреде, наредио је те се у Будапештанском Пољопривредном Музеју, у Варошкој Шумици, у једној угодној дворани, отворила Економска књижница. У овој књижници имаде 15 хиљада свезака књига из разноврних грана економије. Свако се може користити овом богатом књижницом ако ја хотражи. Сваки пристојан човек може у књижници читати све што му је нужно ради поуке и користи и то сасвим бесплатно.

Осигурање произвађања семена детелине и луцерне.

Преузвишени г. министар пољопривреде издао је наредбу са којом позива управитеље ерарских добара да свуда, где има изгледа да ће семе добро родити и где то околности хранења стоке дозвољавају — оставе детелине и луцерне за семе. Пошто смо од како је отпочело ратовање затворени од иностраних земаља — то се морамо сами старати за се — те произвести себи довољано земена за усејавање. И наше би газде добро урадиле када би се угледале на овај пример — јер ће на јесен семе од

детише и од луцерне врло се тражити те ће отуда и покупити.

Сађење лековитога биља.

Пошто нам је државна граница због ратовања местимице затворена, те се из дана у дан све повећма осећа, како нам понестаје лековитих биљака. Поводом тим умолио је преузвишени госп. барон Имре Гилањ, министар пољопривреде маџистрат Будапештански да у своме школскоме биљарвику производи на шест јутара разно лековито биље.

Огледало светскога рата.

Чудна игра судбине: Варшава, некадашња престоница старе Пољске, пала је 5-ога августа, дакле баш на дан прве деобе Пољске.

5. авг. 1772. год. почела је Русија подјармљивати Пољску, а 5. августа 1915. г., дакле иза једнога и по столећа попуцало је камење на гробу слободе жељне Пољске и почиње један народ васкрсавати из мртвих.

5. авг. о. г. Русију задесише два велика ударца: Варшава и Ивангород се предадоше.

Овај је догађај нашим непријатељима сатерао страх у кости.

Почели смо, летос, обранбени рат,

а сада, као освојачи стојимо на непријатељском земљишту. Падом ова два горда града нестало је оне обмане, да је Русија непобедива и засијало је јунаштво наших војски, које самлеше несломивом снагом руску војску.

Сломисмо руска крила и до сржи се запланише и задрхташе Енглези, Французи и Талијани. Црни облак, који се надвио над Русију, увио је у црно и њене савезнике. Знају они да иза пада Варшаве на њих долази ред, да падну под сеченицу нашега мача.

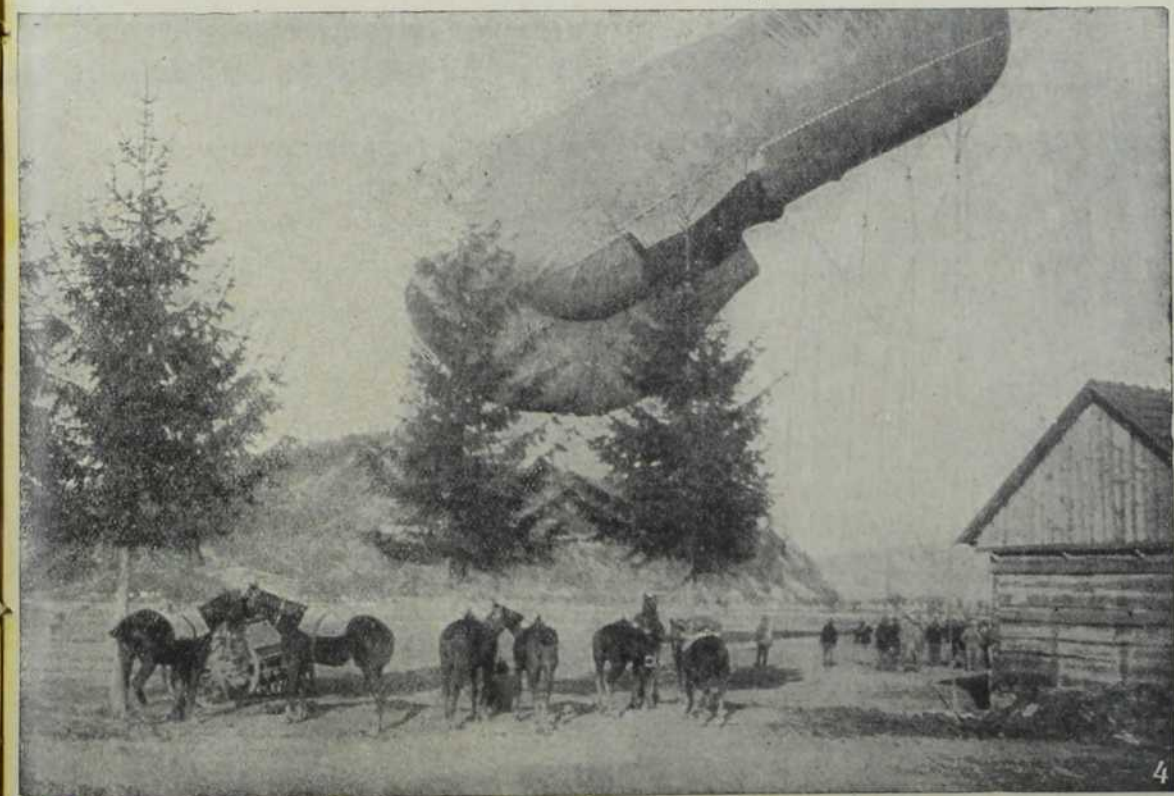
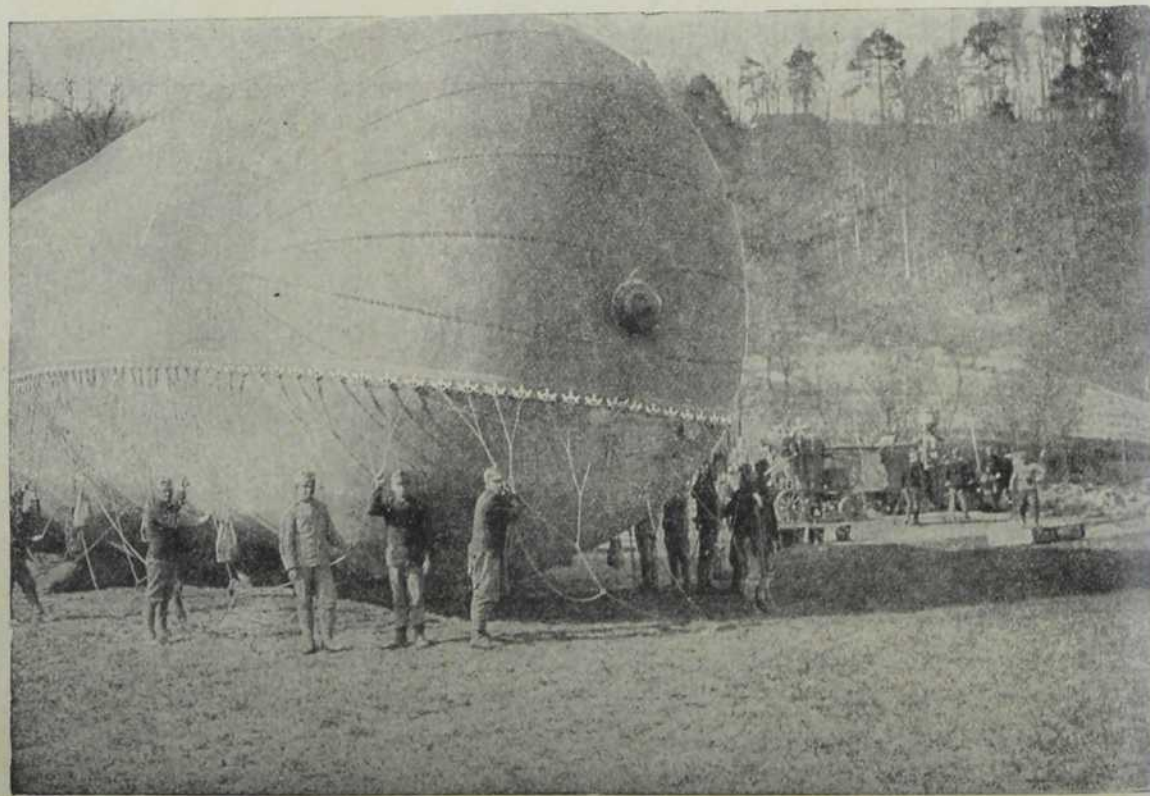
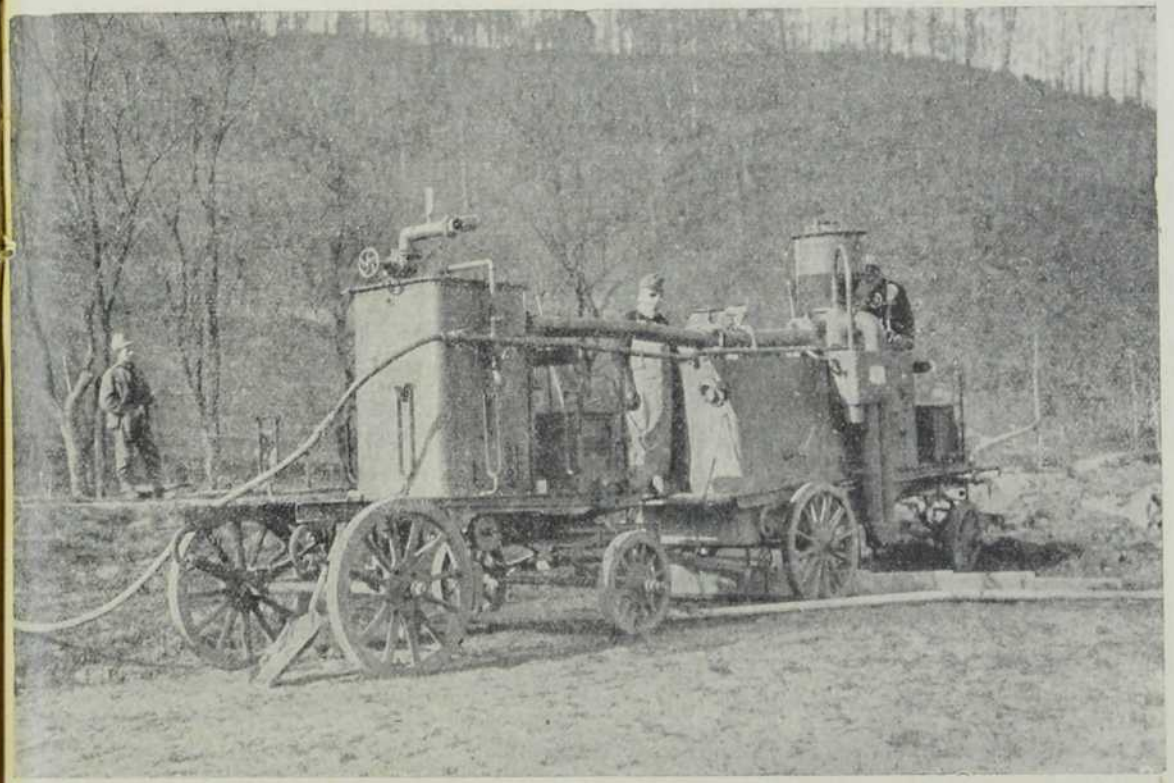
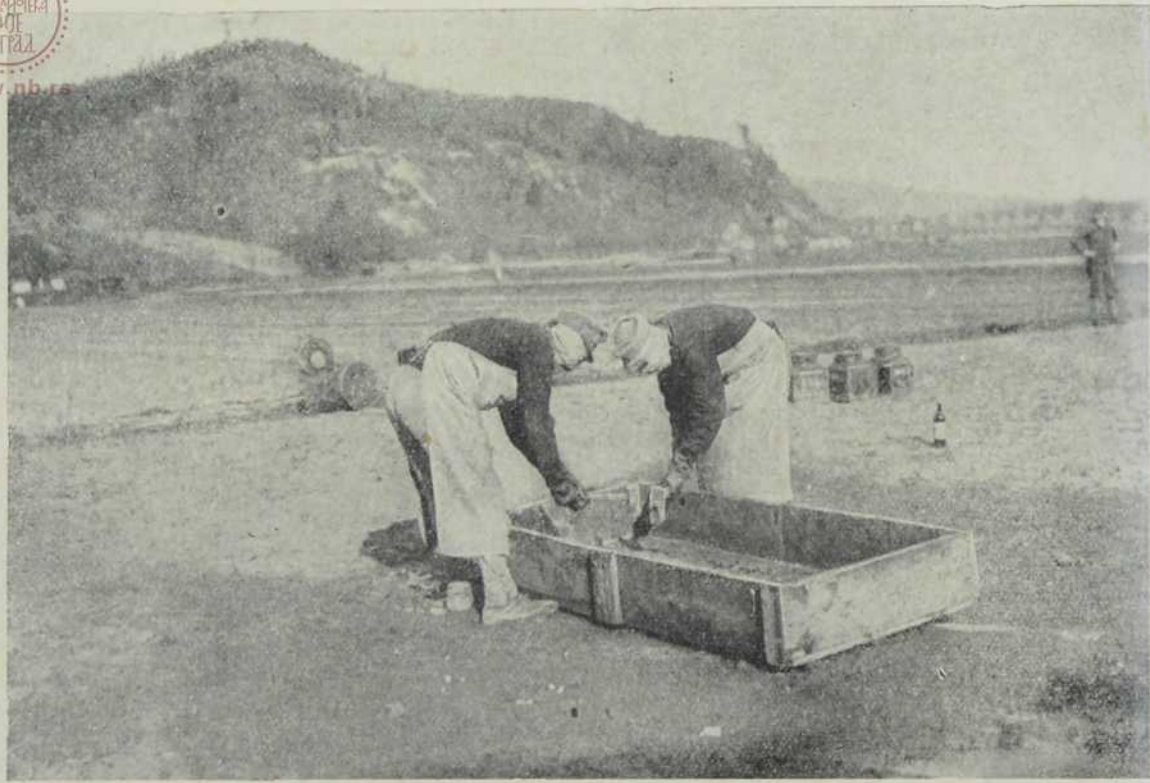
Пад Варшаве не показује само скрханост руске војске, него још више то: да су против нас удружени непријатељи изгубили рат.

Да ће Русија изгубити мегдан, то виде и балканске државе, које су се до сада увек равнале по Русији. Сада је природно, да ће се нама придружити и оне неутралне државе, које су до сада само гледале и чекале на јачег.

Руски народ, који није одлучио о рату или миру, чим осети да му је окрутни цар са канчуком у руци, слабији знати ће наћи пута и начина, да рат миром заврши.

Пад Варшаве је неумрли дан руске народне слободе.

У овоме лежи значај пада Варшаве. Истина и домољубље изазваше ове величанствене, и с пуним поуздањем очекиване победе. Надамо се да и коначна победа не ће још дуго остати.

1. Справљење материје за пуњење балона. — 2. Справа за развијање плина. — 3. Пуњење балона. — 4. Балон се диже у висину.

Од Горлице до Јарослава.

Како се могу добити леви гроздови с крупним зрном?

Има неких радова, који се на лози врше као допуна орезивања, а у циљу да се добије лепо, фино и крупно асталеко грозђе. Ми ћемо овде поменути неколико од тих радова и то оне, којима сада настаје сезона.

1. Прављење прстенастог уреза. Тај се посао састоји у томе, да се помоћу оштрог оруђа (нарочитих маказа, оожева итд.) скине са ластара један прстен коре испод гроздова било на једногодишњим било на двогодишњим ластарима. Ширина прстена је 5—8 мм.; ако је та ширина сувише мала обе се коре споје после неколико дана, а ако је сувише велика, могу се биљни судови у дрвету исушити и много нашкодити лишћу и плоду. Прстен може бити утолико шири уколико је атмосфера влажнија и ластар дебљи и бурнији.

На зеленим ластарима прстенаст урез може се ночети градити на 15 дана пред цветање па до времена када ластар почиње да жути т. ј. да се здрављава.

При вршењу тога уреза, треба поред коре захватити и лику, те да не би прерађена храна силазила у крљу већ у грозђе, које се налази изнад уреза.

На кондирима и у опште на зрелим ластарима, који су орезани па орезани на род прстенаст урез може се градити на три недеље пред цветање па до на један месец пред сазревање.

Те урезе треба увек вршити на бујним чокотима; у том случају они не остављају никаквих рђавих последици на чокоту или на деловима ластара, који се налазе испод уреза.

Два француска виноградска писца Рабо и Пакоте овако су дефинисали дејство прстенастог уреза. Кад се тај урез изврши за време цветања убрзава сазревање и повећава зрна и грозд. Ово двоје последње постиже се исто тако, кад се прстенаст урез направи у јулу пред почетак сазревања. Повећавање шећера у шири код чокота, на којима је извршен прстенаст урез је само привидно и долази услед тога, што се упоређује у исто време грозђе са чокота, на коме је извршен прстенаст урез, кад је зрело, са грозђем чокота, на коме није извршен прстенаст урез и које сазрева 10—15 дана доцније. Грозд и зрно могу добити 60% у тежини и у запремини прстенастим урезом. Овај посао може бити од велике користи виноградарима у крајевима, где је клима влажна и хладна и где се цветање и сазревање врши под неповољним погодбама, јер се њиме може код лозе сузбити сметање у цвету.

Прстенаст урез може се с коришћу правити само на оним ластарима, који ће се после бербе одсећи, а нарочито тамо где се лоза наслања на жице,

Од Горлице — до Јарослава: Топције немачког гардијског војног збора.

Јер су ластари са таквим урезом врло крти. На ластарима који ће се оставити за род за идућу годину не треба правити тај претен, јер иначе застари не ће бити ни довољно задрвењени ни довољно снажни.

Прстенаст урез врши се на ластарима помоћу нарочитих маказа. Но ако се нема такве справе при оуци може се кад се пажљиво ради, извршити и сваким оштрим ножем. Кад је грозђе још младо пред цветање, може се тај урез направити просто ноћтом. Поред тга може се рано везати ластар и добро затегнутим врбовим прућем или жицом.

2. Проређивање гроздова. Да би се добили леви и крупни гроздови треба кад је лоза много понела грозђе мало проредити.

На сваком родном ластару, то јест ластару који избија из окца на кондију, треба, ако је ластар довољно снажан оставити по два грозда. Но да би се имали доиета леви и крупни гроздови, најбоље је оставити на сваком родном ластару само по један грозд.

Кад се хоће грозђе да чува дуго у јесен на самом чокоту треба приликом проређивања првенствено остављати горње и нарочито најлепше гроздове. Ако се пак грозђе има да троши или продаје чим сазри, треба остављати доње гроздове, јер ће будући ближи крљи лозе, бити и крупнији.

Проређивање грозђа треба вршити онда кад су зрна на гроздовима достигла величину зрна од грашка.

Онанте се даће! Јављају из једнога села: Дошло је вам званично писмо да је тај и тај (нећемо да наведемо име му) на бојном пољу у јуначкој борби славно погинуо. Другови су га тамо укопали и гроб му са крстом обележили. Лепо је од другова што су му одали ту последњу почаст, али није лепо што му је удовица његова код куће дала велику даћу, те су се на појци кумови, комшије и пријатељи добро најели и још боље напили — а све на рачун оно двоје сиротица што су иза покојника остали.

Пречасни г. парох је удовицу прекорео због те даће, говорећи:

— Није место даћи ни у мирно доба, а некмоли данас, где ваља сваку парицу трипут преврнути, док је човек изда. Ружно си, ћерко, оплакала покојника — са вином и ракијом То не ће годити честитој души његовој! Рођаци и пријатељи могли су те сажалити и утешити и без даће! Боље да су се поревенили па ти урадили твоју летину, него што су се скупили да ти поједу и попију муку твоју и покојникову Усрдна молитва за покој душе јунакове Богу је пријатна и угодна, а не даћа — на којој вино заплака, па често се и раскалаши па пева!

Право је рекао овај честити слуга олтара Божјег. Оканимо се даће! — Тај је обичај и у мирно доба поткопао многу нашу кућу, а сада може да је и обори.

Оканте се даћа — за свагда!

Престолонаследник у Будапешти. Прошле суботе је дивна престоница наше миле домовине сва пливала у радости. Улице су биле дивно окићене са тробојкама и пуне беху силнога света. У престоницу је на неколико дана дошао наш престолонаследник надвојвода Карло Франц Јосиф са својом супругом надвојвоткињом Цитом. За време свога бављења у Будапешти престолонаследник је обилазио болнице, у којима је са многим иањеницима разговарао. Грађанство је престолонаследника свугде са одушевљењем очекивало и приређивало му бурне овације.

Сребрни сватови. Марија Валерија надвојвоткиња, ћерка нашега краља и неумрле краљице Јелисавете славила је прошле недеље двадесетипет година еретнога брака са надвојводом Франц Салватором. Надвојвоткиња је код нас јако обљубљена. Родила се у Вудиму и ту је научила мађарски говорити.

Епископ будимски код престолонаследника. Његово Високопресвећењство Др. Георгије плем. Зубковић имао је част бити у уторник по подне примљен у аудијенцију од Његовог Височанства надвојводе Карла Франц Јосифа, којом приликом је пресвећени епископ поднео изразе непоколебиве верности и поданичке оданости према превишњем престолу како у име своје тако и у име верних у епархији будимској.

Укоп Барбаре Конрад-Хецендорф. Укопу мајке шефа нашега генералног штаба барона Конрада пл. Хецендорфа присуствовали су осим шефа генералног штаба са његова три сина, заступници цара Франца Јосифа, цара Виљема, престолонаследника Карла Франц Јосифа, надвојводе Франца Салватора и фелдмаршала Фридриха, за тим је присуствовала надвојвоткиња Марија Терезија лично, министар-председник гроф Штирг,

војни министар Кробатин, домобрански министар Георги и многи генерали.

Краљев рођендан на ратишту. На дан 18. августа као рођендан нашег узвишеног владара намерава Ратно-припомоћно звање даривати наше војнике на ратном пољу. Ова племенита намисао спојена је са великим трошковима, па зато се Ратно-припомоћно звање обраћа и на пожртвовност грађанства. У првом реду треба за то новчаних дарова, да Ратно-припомоћно звање узмогне набавити таквих дарова, који највише одговарају нашим на ратишту војујућим јунацима. Но осим новчаних дарова прима драговољно и цигарете, цигаретне папириће, смотке, дуван, цигарлуке, луле, рубчиће, ручнике, сапуна, свећа, популарне књиге, затим чоколаде, лимунске киселине или прашак, хармонике и слично. Пошта отпрема просто од поштарине такове на Ратно-припомоћно звање насловљене замотке, ако предаватељ на њу напише ознаку: Милошта за војнике на ратишту. Како нам стоји јако мало времена на располатање, нека свако прешно преда на пошту своје дарове, да што раније стигну у Будапешту. Дарове у нарави ваља слати под насловом: Hadsegélyző Hivatal, Budapest, IV., Váci-u. 38., дочим новчане пошиљке треба адресирати на главну благајницу Ратно-помоћног звања у Budapest (Országház). Учинимо сјајним тај дан нишим јунацима, који се далеко од милог дома за нас боре! Кома је срце племенито, радо ће жртвовати за ову племениту сврху.

Осигурање спрега пучанству за време жетве. Како смо извештени наредило је ц. и кр. ратно министарство свим ц. и краљ. војним заповедништвима, да се имаде пучанство за трајања великих радња око жетве што више одтеретити од дужности давања предпрега («форшпана»), нарочито у оним местима, где су смештене чете са великим оделењима коња. Исто тако упућена су војна заповедништва, да одреде одмах у властитом делокругу, да се господарима, гдегод је то само могуће, имаду за време трајања жетве ставити на расположење спреге, кола и војници радници. О томе обавестила је Влада све владине поверенике.

Зубни лекари вуку зубе на бојишту

ЗАБАВА.

Загонетка.

Ја сам речца од три слова
 И ја нисам ником нова,
 Свуд' ме знају, свуд' се чујем
 Високо се свуд' поштујем:
 И у пољу, и на дому
 И у дољи, и у гори
 И на суву, и на мору
 И свакоме људском збору
 Име с' моје напомиње.
 И у дану, и у ноћи
 Свакоме сам на помоћи,
 Неки људи и руже ме
 У незнању ил' обести.
 Но дође ли до невоље
 Име моје тад' спомиње
 И помоћи од њег' тражи
 Њиме евоју тугу блажи,
 У невољи њим' се храбри,
 У радости њим' се слади.

Бор.

У Кумани, 1915.

С. А. М. парох.

Ратне цртице.

Деветнаест навештења рата.

«Münchener Neueste Nachrichten» констатирају, да је међу зараћеним државама било до данас деветнаест објава рета. Навешћивате су једна другозј рат овим редом:

28. јула 1914. навешћује рат Аустро-Угарска Србији;

1. августа 1914. Немачка Русији;
3. августа 1914. Немачка Француској;
3. августа 1914. Немачка Белгији;
4. августа 1914. Енглеска Немачкој;
5. августа 1914. Аустро-Угарска Русији;
6. августа 1914. Србија Немачкој;
11. авг. 1914. Црна Гора Аустро-Угарској;
11. августа 1914. Црна Гора Немачкој;
11. авг. 1914. Француска Аустро-Угарској;
23. августа 1914. Јапан Немачкој;
25. августа 1914. Аустро-Угарска Јапану;
28. августа 1914. Аустро-Угарска Белгији;
2. новембра 1914. Русија Турској;
5. новембра 1914. Француска Турској;
5. новембра 1914. Енглеска Турској;
7. новембра 1914. Белгија Турској;
7. новембра 1914. Србија Турској;
31. маја 1915. Италија Аустро-Угарској.

Шкодини топови.

Листу «Continental Times» јављају из Русије :

Стожерни лечник Лесгинчев, који се повратио с велике битке у Галицији, прича, да седам осмина рана у бојевима потиче од граната. Половица рана је од великог калибра, а остало од хаубица и пољских топова, рачунајући и шрапнеле.

Зрна, како он каже, не играју улогу. Пушка је оружје пешака. Пешак се не бори. Кад су велики топови довршили бој, запоседне пешак шанчеве. Ефекат Шкодиних топова од 17 цоли, познатих под именом «Пизањски», гори је, него деловање Крупове «Велике Берге». Шкодин метак је тежак 2800 фунти, носи нормално око четири и по миље у висину, а на меком тлу пробије 20 стопа дубоко пре него експлодира. Један пизањски метак убија две секунде иза како продре. Сами притисак плина не разорава крова од станова, који су сигурни од бомба. Многи људи, који умакну испред комада метака, камења и грумења земље, буду убијени притиском пилна, раздерани или ослепе. Људи, који су само на мали размак удаљени, буду разнешени на комаде. Трава продре у телесне поре и протегне се на раскине месо. Често пута лизне само хаљине, а чизме ни не дирне. Од људи, који стоје врло близу, остану само одломци. Хаљина нестане, а пају се само комадићи метала. Кад метак удари врло близу, растопи се од експлозије пушчано грло, као да је у њ ударила муња. Људи, који ишчезну у таквој експлозији, држе се често изгубљеним, пошто нема доказа смрти.

КОВЧЕЖИЋ.

Које нам поврхе садржи највише гвожђа? До сад је важио спанаћ као најбогатији садржином гвожђа са 0.036 %. Но најновијим испитивањима утврђено је, да кељ и главичаста салата садрже 0.055 % гвожђа, дакле више но спанаћ. За кељом долази на ред боранија (зелен пасуљ), мрква (шаргарепа) и кромпир са 0.011—0.02 % ; за тим прни лук, ротква и карфијол са

0.002 % ; и парадаје (патлиџан) са 0.001 % (као и јабука). Према томе нека се управљају малокрвни, којима је потребна храна која садржи што више гвожђа.

Земљотрес и домаће животиње. Приликом земљотреса, дошло се до ових сазнања о понашању домаћих животиња. Пец се већ на дан пред земљотрес јако узнемире, а непосредно пред земљотрес почну урлати. (Та околност спасла је многе животе, јер кад су људи излазили из кућа да виде шта је пец, наступио је земљотрес који је куће порушио и оне који су се унутра затекли — побио.) — Коњи се пред земљотрес узнемире, промињу се и покушавају да се откину кад су везани, а за време земљотреса стоје мирно као укупани. — Петлови не кукуричу а голубови не гучу још неколико дана после земљотреса. — Говеда на папи за време земљотреса стоје мирно, уплашено, а после се нададу у дивље бегство.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

ОГЛАСИ

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добијају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним слинама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стокe и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.